

education

Department:
Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Vrystaat Departement van Onderwys

Graad 12
Gemeenskaplike eksamen

AFRIKAANS HUISTAAL
Vraestel 3

Memorandum
September 2010

Punte: 100

Hierdie memorandum bestaan uit 6 bladsye.

ALGEMENE ASSESSERINGSRIGLYNE

Vraestel 3 word volgens die nasionale nasienrubriek nagesien.
Assessering word aangedui deur:

bv.

Kode	Kriteria	Punt
5	Inhoud	17
5	T/S/R	10
3	Struktuur	2
		29

Die finale punt word opgetel en in 'n kring aangedui en na die abegin van die afdeling oorgedra.

Indien die kandidaat 29½ uit 50 verkry, word die punt as 'n heelgetal oorgedra, naamlik 30.

AFDELING A: OPSTEL

Afdeling A word volgens die rubriek uit 50 geassesseer.

Die leerder mag slegs oor EEN prikkel geskryf word en mag enige tipe opstel, toepaslik volgens hoe hy/sy die onderwerp interpreter, skryf. Slegs die finale poging word nagesien. Indien onduidelik wat die finale poging is, word die eerste opstel nagesien.

VERHALENDE OPSTEL

Hou die volgende in gedagte:

- Hierdie opstel gaan oor iets wat gebeur en vertel word ('n storie of gebeurtenis.)
- 'n Sterk oortuigende storielyn.
- Die opstel is opreg en met entoesiasme geskryf.
- Die inhoud is boeiend, interessant, dit oortuig en ontwikkel logies, daarom is die inhoud samehangend.
- Die verhaal word uit eie ervaring geskryf of kan fiktief wees.
- Karakterisering oortuig en die agtergrond/atmosfeer is geslaagd.
- 'n Treffende inleiding wat die leser boei.
- 'n Verrassende slot.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik, paragrafering moet aandag geniet.

BESKRYWENDE OPSTEL

Hou die volgende in gedagte:

- Waarnemings met al vyf sintuie en 'n goeie woordeskat word vereis.
- Insig, begrip, 'n eie belewing en sinvolheid geniet aandag. (Dus meer as net die opnoem van waarnemings.)
- Tekste kan varieer van realisties na 'n verdieping in die aanbieding.
- Eie gevoelens oor die beskrywing kan gegee word.
- Plekke en karakters word presies en akkuraat beskryf.
- Karakters moet lewensgetrou wees: innerlik en uiterlik.
- Beeldspraak, idiome en spreekwoorde word op 'n oorspronklike wyse aangewend.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik, paragrafering moet aandag geniet.

BEREDENERENDE OPSTEL

- Die opstel oor 'n onderwerp waaroor standpunt ingeneem word, alreeds tydens die eerste paragraaf.
- BEIDE kante van die argument moet beredeneer word. (Sien opdrag)
- Die inhoud oortuig en ontwikkel logies en helder.
- Die leser word deur die skrywer se standpunt oortuig.
- Oorredende en emotiewe taalgebruik kom voor.
- 'n Gevolgtrekking word bereik.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik, paragrafering moet aandag geniet.

ARGUMENTERENDE OPSTEL

- 'n Bepaalde argument word aangebied en verdedig.
- 'n Duidelike standpunt word ingeneem.
- Die inhoud oortuig en ontwikkel logies en helder.
- 'n Gevolgtrekking word bereik in die slotparagraaf wat aansluit by die inleiding.
- Die leser word deur die skrywer se standpunt oortuig.
- Oorredende en emotiewe taalgebruik kom voor.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik, paragrafering moet aandag geniet.

BESPIEGELENDENDE OPSTEL:

- Die probleem, situasie, saak, onderwerp word omskryf.
- Die onderwerp word bepeins, oordink.
- Verskillende opsies word teen mekaar opgeweeg en 'n eie mening word gevorm (logies en sistematies).
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik, paragrafering moet aandag geniet.

VERKLARENDE OPSTEL

- 'n Verklaring aan die hand van feite word aangebied.
- Feite word akkuraat gegee sonder dat getalle of bewyse geverifieer word.
- Die leser word tot insig en kennis gelei.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik, paragrafering moet aandag geniet.

TOTAAL AFDELING A: 50

AFDELING B: LANGER TRANSAKSIONELE TEKSTE

Afdeling B word volgens die rubriek uit 30 geassesseer.
Slegs een teks word in die finale vorm geassesseer. Assessering word as volg aangedui deur:

bv.

Kode	Kriteria	Punt
5	Inhoud	11
5	T/S/R	8
		19

Die finale punt word opgetel en in 'n kring aangedui en na die abegin van die afdeling oorgedra.

Indien die kandidaat 19½ uit 30 verkry, word die punt as 'n heelgetal oorgedra, naamlik 20.

2.1 VRIENDSKAPLIKE BRIEF

- Gepaste vorm.
- Inhoud: oorspronklik, kreatief en oortuigend.
- Toon, styl en register moet gepas wees.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik, paragrafering moet aandag geniet.

2.2 KOERANTBERIG

- Gepaste vorm: kan in kolomme of paragrawe aangebied word.
- Inhoud oorspronklik, kreatief.
- Toon, styl en register moet gepas wees.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik, paragrafering moet aandag geniet.

2.3 PERSBRIEF

- Gepaste vorm.
- Toon, styl en register moet gepas wees.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik, paragrafering moet aandag geniet.

2.4 TOESPRAAK

- Paragraaf vorm.
- Aanspreekvorm
- Toon, styl en register moet gepas wees.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik, paragrafering moet aandag geniet.

TOTAAL: AFDELING B: 30

AFDELING C: KORTER TRANSAKSIONELE TEKSTE

Afdeling C word volgens die rubriek uit 20 geassesseeer.
Slegs een teks word in die finale vorm geassesseeer. Assessering word as volg aangedui deur:
bv.

Kode	Kriteria	Punt
4	Inhoud	7
5	T/S/R	5
		12

Die finale punt word opgetel en in 'n kring aangedui en na die abegin van die afdeling oorgedra. Indien die kandidaat $9\frac{1}{2}$ uit 20 verkry, word die punt as 'n heelgetal oorgedra, naamlik 10.

VRAAG 3

3.1 INSTRUKSIES

- Die skryfstuk kan puntsgewys, diagrammaties of in paragraafvorm aangebied word.
- Logiese en duidelike, verstaanbare instruksies moet gegee word.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik, paragrafering moet aandag geniet.

3.2 PLAKKAAT

- Kreatiewe uiteensetting is toelaatbaar, maar slegs die geskrewe gedeeltes word geassesseeer.
- Kleur is nie belangrik nie.
- Die skryfstuk kan puntsgewys, diagrammaties of in paragraafvorm aangebied word.
- Woordkeuse moet interessant en effektief wees.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik, paragrafering moet aandag geniet.

3.3 DAGBOEKINSKRYWING

- Een of meer inskrywings kan geskryf word.
- Die inskrywing moet gedateer wees.
- Die toonaard is persoonlik.
- Die dagboekstuk word in die eerstepersoon geskryf en is geloofwaardig.
- Toon, styl en register moet gepas wees.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik, paragrafering moet aandag geniet.

TOTAAL: AFDELING C: 20

GROOTTOTAAL: 100

